

Nr 137

Av fru Wallentheim m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet: Omskolning m. m.

(Lika lydande med motion nr 164 i Andra kammaren)

För att stimulera och underlätta deltagande i arbetsmarknadsstyrelsens utbildnings- och omskolningskurser utgår utbildningsbidrag i form av grundbidrag, hyresbidrag, make- och barntillägg för barn och adoptivbarn under 16 år. Grundbidraget utgår f. n. med högst 410 kr. och barntillägget med högst 45 kr. i månaden för såväl gifta som ensamstående. Vid bedömningen av bidragets storlek skall i princip hänsyn tas till andra inkomster, exp. sjukpenning, försäkringsersättningar, underhållsbidrag, bidragsförskott etc.

Bland kursdeltagarna återfinnes de ensamstående mödrarna i betydande omfattning. Ogifta, frånskilda och änkor med minderåriga barn utgjorde 161 av 882 personer i Stockholm budgetåret 1960/61. Inom denna medborgargrupp finnes sålunda ett stort utbildningsbehov och en aktningssvärd ambition att via kursverksamheten försöka förbättra sin försörjningssituation. Denna deras strävan är värd effektiva stödåtgärder. Den främsta är då att — där praktiska förutsättningar föreligger — undanröja ekonomiska hinder för utbildningen-omskolningen i samband med barnens placering under utbildningstiden. I detta syfte har arbetsmarknadsstyrelsen begärt att för företrädesvis den ensamstående få efter prövning höja barntilläggen till högst 125 kr. I årets statsverksproposition (p. 71.5 ht) föreslår departementschefen en uppräknig av dessa tillägg till högst 87 kr., att tillämpas i särskilda fall. Även med denna betydande och glädjande höjning torde emellertid beloppet vara otillräckligt för många ensamstående för att klara kostnaderna för barnens trygga omhändertagande under utbildningstiden.

Möjligheterna att nyplacera ett eller flera barn i daghem i samband med kurs måste bedömas som minimala, om över huvud taget dylika platser finnes att tillgå på hemorten. Hjälp av anhöriga kan i många fall inte förekomma eller ianspråktagas utan ersättning. Återstår placering i av barnavårdsnämnd anskaffade s. k. familjedaghem eller hem uppspårade på annat sätt. Familjedaghemmen inom Stockholmsområdet erhåller genom barnavårdsnämnderna en dag ersättning f. n. av 7 kr. för ett förskolebarn och 5 kr. om barnet är i skolåldern. Av denna kommunens kostnad stannar efter behovsprövning minst 1 krona på modern eller fadern. Några större avvikelser — i varje fall i städerna för övrigt — är osannolika. Det förekommer emellertid i stor utsträckning att familjedaghemmen betingar sig

en tilläggsersättning direkt av vederbörande förälder på 1—2 kr. eller mera per dag, innebärande en anpassning till den kostnadsnivå som är allmänt gällande på orten i dessa fall. Tillgången på såväl familjedaghem som andra enskilda hem, villiga att påta sig vård och ansvar för andra barn, understiger vida behovet, och i sitt trångmål har vederbörande knappast annat alternativ än att betala den begärda ersättningen. Det bör uppmärksammas, att denna ersättning i allmänhet avser endast dagvård, vilket inte är till fyllest om kursen — som ofta är fallet — är förlagd till annan ort, att andra oundgängliga, ibland helt oförutsedda utgifter tillkommer för barnen och att det kan vara fråga om sökande med flera barn. Att av grundbidraget till sitt eget uppehälle under utbildningen resp. omskolningen (högst 41 kr.) kunna tillskjuta medel till barns uppehälle torde knappast vara möjligt. Hittills har enligt uppgift många måst begära socialhjälp för att kunna bestrida de med utbildningen förenade kostnaderna. I och med den föreslagna höjningen av barntillägget till 87 kr. att utgå i särskilda fall, kan antalet socialhjälpssökande förväntas minska men inte helt bortfalla. Arbetsmarknadsstyrelsens kursverksamhet är arbetsmarknadspolitiskt motiverad. Utbildningsbidragen får bedömas vara socialpolitiskt räntabla. Att någon enda av denna i så många avseenden hårt beträngda medborgargrupp skall behöva i detta sammanhang antingen anlita socialhjälp eller skuldsätta sig för att kunna anmäla sig till och fullfölja här avsedd utbildning eller omskolning kan undertecknade inte finna tillfredsställande.

För att inte utestänga från denna utbildning/omskolning föräldrar till barn över 16 år, som på grund av varaktig sjukdom eller svårt handikapp inte kan vare sig bidra till sin försörjning eller vara utan vård och tillsyn, synes bidragsbestämmelserna i detta avseende böra ändras i syfte att, efter prövning av omständigheterna, medge barntillägg till överårig.

Vi hemställer, med hänvisning till det anförda,

att riksdagen, i anslutning till punkten 71 i statsverkspropositionen, 5 ht., måtte besluta medge arbetsmarknadsstyrelsen rätt att för ensamstående, inom föreslagen anslagsram och efter särskild prövning, medge full täckning för de verkliga, styrkta kostnaderna för barnens tillsyn och vård under utbildningen, vare sig den sker i hemorten eller inte, och

att bestämmelsen om 16-årsgränsen för utgående barntillägg ändras för att medge sådant tillägg till överårigt barn som på grund av varaktig sjukdom eller svårt handikapp är i behov av betryggande placering under utbildningstiden.

Stockholm den 24 januari 1962

Annie Wallentheim

Lisa Mattson

Hjalmar Nilsson

Sture Palm

Dagmar Ranmark